

Když chceš něco slyšet, tak musíš být zticha

S básníkem Josefem Kučerou o symptomatickém psaní, užitkovém vztahu k filosofii a básnických obrazech jako dílech náhody

Josef Kučera
(1978, Liberec)

je ortodontista a básník. Po gymnáziu F. X. Šaldy v Liberci vystudoval zubní lékařství na 1. LF UK v Praze, kde také absolvoval specializaci v oboru ortodontie, doktorát následně získal na LF UP v Olomouci. Vydal sbírku *Polykat peří* (Nakladatelství Pavel Mervart, 2019), *Nežádoucí účinky ticha* (Nakladatelství Pavel Mervart, 2020) a *Hranostaj snídá divku* (Host, 2022). Básně publikoval také v časopisech *Host*, *Tvar*, *Revue Pandora*, *Protimluv*, *BODY*, *Los Angeles Review* a v rámci *Sborníku literární ceny Vladimíra Vokolka*. Pracuje a žije v Praze a Liberci.

foto Alžběta Procházka

Ptá se Milan Ohnisko

Pocházíš z Liberce. Jak se toto místo formovalo? Jaké jsi měl dětství?

Měl jsem dětství skoro idylické, protože naše rodina byla harmonická. Celé dětství mám spojené také s babičkou a dědou, kteří bydleli v Harrachově a za kterými jsem často jezdil. Pět týden jsme byli v Liberci ve škole, ale každý víkend jsme jezdili na chalupu do Českého ráje do Tatobit za prarodiči. A většinu prázdnin jsem trávil v Harrachově. Každopádně mám k tomu kraji pořád velmi blízko a moc rád se tam vracím.

Co jsi v té době četl?

Verneovky, foglarovky, mayovky, *Lovce mamutů*, také jsem miloval *Staré řecké báje a pověsti* a knihy Richarda Halliburtona! Ale verneovek jsem měl doma nejvíc a měl jsem je asi nejraději.

Verna jsem také miloval, ale když jsem narazil na dlouhé technické pasáže, třeba popis ponorky, tak jsem těch několik stránek vždycky přeskočil, to mě nebavilo.

Ve verneovkách jsem asi nepřeskakoval, to až v románech Victora Huga a podobných autorů, nekonečně dlouhý popis Paříže jsem číst nemusel.

Dětství se objevuje i v tvé poezii.

Ano, docela často se v básních do dětství vracím, obzvláště v té poslední sbírce, ale i v předchozích. Je to pro mě příjemná vzpomínka – a zachytit ji v básni pro mě znamená možnost si ji uchovat.

Eva Švankmajerová je autorkou mé oblíbené věty „Kdo přežije dětství, přežije všechno“. To se tě, jak vidím, ale netýká. Žádní démoni a běsi, nýbrž idyla.

Je to tak, z dětství v sobě určitě žádné demony nemám. Pokud jsem se s nějakými potkal, tak až v dospělosti.

Svoji prvotinu *Polykat peří jsi vydal nezvykle pozdě, bylo ti jedenačtyřicet. Začal jsi tak pozdě psát, nebo jsi tak dlouho váhal?*

Psal jsem už od prvního nebo druhého ročníku na gymnplu. Možná jsem měl opravdu ostých vyjít s tím ven, vlastně mě vůbec nenapadlo své básně posílat do literárních časopisů nebo nakladatelství. Žil jsem v jiném světě než literárním, bavily mě přírodní vědy a dost jsem sportoval, závodně jsem lyžoval, pak jsem hrál volejbal – psaní bylo pro mě koníčkem. Psal jsem od gymnpla a po celou dobu během medicíny a teprve po atestaci mě napadlo, že bych to mohl někam dát. V roce 2010 jsem poslal pár básní do *Hosta* a v rubrice Hostinec mi poprvé něco vyšlo. Přesněji jedna báseň. Také jsem se tehdy zúčastnil Literární soutěže Vladimíra Vokolka. Pak jsem dalších „iks“ let zase nikam neposílal a psal jsem si pro sebe. A teprve někdy v roce 2018 jsem to zkusil znovu.

Ale máš pravdu, jak píše Jakub Řehák v knize *Poezie ve věku vnějškovosti*, básník ve středním věku je podezřelý...

Ha ha... A tím prvotním impulsem, díky kterému jsi na gymnplu začal psát, byla nějaká událost? Často to bývá iniciační setkání s něčí poezií.

To vůbec. Ale měli jsme strašně zajímavého profesora češtiny, profesora Lukuvku, byl to náš třídní. Měli jsme ho na literaturu, historii a hudbu. A on to všechno spojoval a vždycky nás učil to, co není v učebnicích. Říkával: „*To, co je v učebnicích, není zajímavé, to si přečtete sami.*“ A nutil nás psát úvahy a eseje – a najednou jsem začínal zjišťovat, že mě to psaní strašně baví.

A pak přišel s tím, že bude v rámci gymnpla nějaká literární soutěž a že do ní máme každý přispět nějakou básní. Tak jsem napsal svoji první báseň v životě a poslal jsem ji tam. Napsal jsem ji vázaným veršem, bylo tam cosi o Kilimandžáru. No hrůza.

A jak vznikaly další básně?

Většinou tak, že jsem psal pro svou holku, jako asi skoro každý v tomhle věku. Potom

jsem začal psát i na jiné motivy, ale pořád do šuplíku, ani jednou mě nenapadlo, že bych s tím šel ven.

Milan Děžinský k tvé knize *Hranostaj snídá dívku napsal: „Když básník vydá svou třetí sbírku, zdá se, že to s poezií myslí vážně.“ O tom, že to s poezií myslíš vážně, nepochybuju. Kdybych měl poetiku tvých tří sbírek charakterizovat co nejstručněji, asi bych řekl, že je jednak poetikou vidění a jednak poetikou tázání. Čím je pro tebe jako pro básníka vidění a čím tázání?*

Moje poezie vzniká v obrazech. Vidím nějaký obraz nebo si něco představuju, to si zaznamenám a potom to začnu nějakým způsobem rozvíjet. A v úvodním textu *Hranostaje* píšou „*jen očima vidoucího / vidět již viděné*“. A to je přesně to, co mě fascinuje. Když si zpětně přehrávám události, které se mi v životě staly, tak lituju toho, že jsem je neviděl téma očima vidoucího. Rád bych se do těch situací vrátil a podíval se na ně s touto životní zkušeností.

Mluvíš o vidění. A tázání?

O tom je ta sbírka, hlavně její první část. V ní se ptám, co je poezie, proč píšeme, co nás nutí psát... Tohle téma mě fascinuje.

A v tvém tázání jde právě o cizelování této podstatné otázky bez ambice najít odpověď, nebo odpověď skutečně hledáš?

V některých případech ji skutečně hledám. Opravdu hledám odpověď na otázku, co pro mě znamená poezie. Ale nevím, jestli ji hledám v těch básních, nebo někde za nimi. Ptám se sám sebe a řeším v sobě, proč píšu, a z toho vznikne báseň.

Ty moji poezii dobře znaš. Myslíš si, že v básních tu odpověď nacházím, nebo ne?

Myslím si, že se k ní z různých stran přibližuješ. Poezie, tvá nevýmaje, míří k tajemství, a tajemství nelze verbalizovat, lze kolem něj jen tak či onak kroužit.

Jo, je to přesně tak. Já „*tak či onak kroužím*“, ale žádnou odpověď se v mých básních nedečteš.

Její první oddíl je uvozen citátem Nietzscheho („Slova jsou nám v cestě“), druhý Heideggera („Každé pravé poslouchání se zdržuje vlastního mluvení.“) a báseň „Byt, či nebyt“ oddílů třetího je dedikována Václavu Bělohorskému. Jaký je tvůj vztah k filosofii?

Užitkový. Mě filosofie zajímala už na gymnplu. Na společenské vědy jsme měli profesora Kvasničku, který vedl i páteční filosofické semináře, a jednou za rok jsme jezdili do Hejnic, kde jsme měli víkendový program. Jezdili tam také hosté – skuteční filosofové. Takže mě to vždycky zajímalo, ale nikdy jsem do filosofie neprošel do hloubky. Mám základy a je to pro mě vždycky zajímavé téma, ale nemám pocit,

promluvit, je to zdrojem napětí. Člověk si to v sobě pořád nosí jako bolest. Takže ticho má pro mě dvojí tvář: tu pozitivní, ale i tu negativní. Proto ve svých básních tolik řeším „*nežádoucí účinky ticha*“, které je zdrojem nedorozumění a problémů.

Vztahuješ se k tichu také z pozice spirituality?

Pocházím z rodiny, kde nebyl nikdo věřící. S praktikujícím křesťanstvím jsem se setkal až v Americe, kde jsme rok chodili do kostela. Byl jsem sice vždycky trochu věřící, ale v duchu Cimrmanova výroku: „*Jsem bezvýhradný ateista, až se bojím, že mě Pánbůh potrestá.*“ To můj vztah k těmto věcem dobře vystihuje: nikdy jsem nepatřil k žádné církvi, ale vždycky jsem cítil, že je „něco“ nad námi.

Jsi, jak to nazývá Tomáš Halík, něcista.

Ano, jsem „něcista“. A ten zbytek souvisí s filosofií, kterou chápu jako způsob, jak po svém vyložit svět.

Vlastně jsem myslel spíš to, jestli jsi třeba někdy se zaujetím prolisoval nějaký duchovní spis?

To ne.

Je ve filosofii nějaký směr, který je ti bližší než jiné? Kdybych měl tipovat, tak bych si pomyslel, že třeba fenomenologie ti nebude úplně cizí.

Zmíněný profesor Kvasnička nás všechny tyto směry učil a Husserl nebo Patočka mě tehdy velmi zajímali. Ale znovu říkám, můj vztah k filosofii byl vždycky spotřební a povrchní, nikdy jsem neprošel hlouběji. Baví mě o tom číst a inspirovat mě to, ale nehledám v tom nějakou systematicčnost, nemám trpělivost zabývat se tím do detailu.

Ostatně ve filosofii je vždycky nějak přítomno tajemství. A to mě na ní vždycky lákalo.

V básních, kde na filosofii narážím, mi šlo vždycky o nějaké konkrétní situace. Třeba ta dedikace Václavu Bělohorskému je reakcí na Sedláčkův pořad o něm, který se myslím jmenoval *Nikdo neposlouchá*. A Bělohorský v tomto pořadu citoval Čapka, že ho „*bolí v neprožitých životech jak v uříznuté noze*“. Tohle téma mě zaujalo a dostalo se do básně věnované právě Václavu Bělohorskému, jehož texty jsem si vždycky rád četl nebo jsem poslouchal jeho promluvy.

Jan M. Heller o *Hranostaji* napsal: „[...] už samotný surrealisticky znějící titul, za který by se nemusel stydět ani Vítězslav Nezval na některém ze svých vrcholů tvůrčích sil.“ Jaký je tvůj vztah k surrealismu, potažmo k básnickým možnostem imaginace?

Budeš asi překvapený, ale surrealismus jsem nikdy nesledoval. V mém případě jde spíš o způsob psaní, k němuž patří volná asociace.

Rád bych ti k tomu řekl něco chytrého, ale já s tím vším pracuji intuitivně. Nedokážu ti popsat metodu nebo proces, jak to dělám.

že bych byl schopný filosoficky argumentovat. Ale vždycky mě to nějak zajímalo, což prosakuje i do mých básní.

Ty citáty se vážou na konkrétní oddíl a na básně, které v něm jsou. Třeba „*slova jsou nám v cestě*“ je zamyšlení nad tím, že se snažíme fragmenty slov postihnout abstraktní skutečnost nebo kontinuum. Slova představují jenom pixely nebo částičky a my se snažíme něco popsat, ale slova, která mají konkrétní významy, nám to znemožňují, protože naše úsilí ohraničují. Několik básní v tomhle oddílu se právě tomuto věnuje.

A co ticho?

Myslím, že je v těch básních zřetelné, že vnímám ticho obapolně. Ticho je důležité v tom, co říká v tom citátu Heidegger, že když chceš něco slyšet, tak musíš být zticha. Zároveň ale když se spolu lidí málo baví a nejsou schopni si o určitých věcech

ce. V mých knihách by se daly označit za surrealistické všehovšudy asi tak dva texty, „*Hranostaj*“ a „*Duben*“. To jsou básně, které člověk napíše na posezení a které pracují s nezadržitelnými asociacemi. Ale všechny mé ostatní básně jsou jiné a za „surrealistické“ se označit nedají.

Když jsem přemýšlel o názvu té sbírky, používal jsem *Hranostaj snídá dívku* jako pracovní název, a už to tam zůstalo. Tehdy mi říkal Pavel Ctibor, abych si na to dal pozor a knihu takhle nepojmenoval, protože surrealisti si budou myslet, že ta knížka je surrealistická, a budou zklamání, že je v ní jen jediný surrealistický text.

Je to každopádně můj způsob psaní, který se projevuje v dvou či třech textech sbírky, ale zbytek takhle nevypadá. Většinou píšu tak, že si představím nějaký obraz, který pak několik dní rozpracovávám, než je báseň hotová.

Ale je pravda, že v poslední době mě surrealismus začíná zajímat, zjistil jsem, že čeští surrealisté mají svůj vlastní časopis *Analogon*. Takže tomu začínám přicházet na chuť až „sekundárně“.

Tahle to s tou mou poezií je. Dostávám se zpětně k věcem, které jsem měl znát už dávno. Jsem takový outlier.

V jakém poměru je imaginace k tvému vidění světa a jeho fenoménů? Jak s ní vlastně pracuješ?

Rád bych ti k tomu řekl něco chytrého, ale já s tím vším pracuji intuitivně. Nedokážu ti popsat metodu nebo proces, jak to dělám. Samozřejmě že imaginaci nežiju furt, jsou to věci, které přicházejí nárazově, kdy si člověk něco uvědomí nebo něco vidí a zaujme ho to, tak si to zaznamená a pak s tím pracuje dál. Nic z toho ale nedělám cíleně ani systematicky. Všechno jsou to díla náhody.

Než jsme začali nahrávat náš rozhovor, vyprávěl jsi mi o úzkostném snu, který se ti zdál ze včerejška na dnešek v souvislosti s naším interview. Sytí tvoji poezii také tvůj snový život?

Kdybych se podíval do svých básní, tak bych našel několik, které vznikly přímo pod vlivem snu. Občas si nějaký sen zaznamenám a snažím se přijít na to, co znamená. Kdysi, ještě na gymnázium, jsem si dokonce opatřil knihu Sigmunda Freuda *Výklad snů*.

Přestože mě sny zajímají, systematicky si je nezapisuji. Jen tu a tam něco.

A deník sis někdy psal?

Ano, deník jsem si psal a zrovna nedávno jsem se k němu vrátil, protože mě o něco požádala matka jedné mé spolužačky, se kterou jsem tehdy chodil. Když jsem byl v Americe, psal jsem si deník pravidelně – byla to tlustá zelená kniha. A teď jsem si ho rád znovu otevřel – a překvapilo mě, co jsem tehdy řešil za otázky: jak se změním, až se vrátím zpátky, jak mě spolužáci přijmou...

Pobyt v Americe zmiňuješ už podruhé. O co šlo?

To byl studijní pobyt, byl jsem tam rok místo třetího ročníku na gymnplu. Dalo mi to hodně, přinejmenším jazykově. Deník jsem si psal už předtím, ale v Americe jsem se mu věnoval intenzivně. Možná to byla forma psychoterapie.

Což si mimochodem myslím také o svém psaní básní: že je to svého druhu i způsob terapie. Říkám tomu „*symptomatické psaní*“, to je můj *terminus technicus*. Je v tom možná trochu můj medicínský přístup. Něco řešíš, něco běží na pozadí, třeba nějaký spor uvnitř, a ventiluješ ho prostřednictvím básní. A s tím deníkem to bylo také tak. Najednou jsem se musel vyrovnat s tím, že jsem tam sám, nemám tam kamarády ani rodinu. A víš, co je zajímavé? Že jsem si ten deník psal ze začátku česky a po několika měsících jsem ho začal psát anglicky.

Po návratu z USA jsem v psaní deníku pokračoval, ale asi už jen rok. Rok před Amerikou, rok v Americe a rok poté – celkem souvisle asi tři roky.

Když se chystáš na báseň, děláš si poznámky?

Dělám si poznámky do telefonu. Jak jsi mluvil o imaginaci a obrazech, tak si je zapíšu do mobilu, protože ten nosím pořád při sobě. Dřív jsem si je psal rukou, měl jsem pouzdro od dědových brýlí, v něm jsem měl papírky a na ty jsem si dělal poznámky.

A tyhle poznámky rozpracovávám tak dlouho, dokud nemají definitivní formu. Teprve potom je přepíšu do počítače, kde to samozřejmě dál upravuji. Do počítače je nepustím, dokud nemají nějakou celistvou podobu.

Znám básníky, kteří nejsou schopni psát básně jinak než vlastní rukou na papír. Ty nauzeou z digitálního světa zjevně netrpíš.

To vůbec ne. Když jsem psal na papír, tak jsem různě přehazoval slova, dělal šípky, škrtal... Což v telefonu nebo v počítači udělaš snadno.

Navíc když zpracovávám báseň a dělám „*post-processing*“, tak si zkusím různé varianty a mám jich několik pod sebou. ►

A dívám se, jak jsem to napsal předtím, což na papíru také dost dobře nejde. Takže k digitálnímu světu odpor skutečně nemám, naopak.

Teď jsem dostal od Joshuy Mensche, to je básník a překladatel, který přeložil pár mých textů do časopisu *Body* a pro *Los Angeles Review*, notýsek, abych si do něj psal básně. Jenže mně se do notýsku bohužel strašně blbě píše: úzký papír, blbě se to drží... Takže všecko do telefonu!

Kdybys měl obhlédnout celou svoji dosa- vadní tvorbu, vnímáš nějaký vývoj či posun své poetiky?

Ty první dvě sbírky neměly žádný filtr. Prostě jsem tam dal básně, které jsem měl po ruce, i starší, takže ta sbírka byla svým způsobem nesourodá. Nesledovala žádnou konzistentní poetiku. Bylo to neuspořádané. Což bylo dané i tím, že na prvních dvou sbírkách jsem nespolečně pracoval s žádným editorem nebo redaktorem.

Zatímco *Hranostaj snídá dívku* vznikl ve spolupráci s Milanem Děžinským a to mě přinutilo přemýšlet, které básně do té sbírky patří a které ne, ale i o podobě jednotlivých básní. Do té doby jsem neměl ponětí, že existuje něco jako editorská práce, a když jsem se to dozvěděl, ptal jsem se tě mailem, možná si ještě vzpomeneš, co taková práce vlastně obnáší.

Takže vývoj nebo posun v mé poetice tkví především právě v přítomnosti editora. A v *Hranostaji* jsem poprvé chtěl, aby ta sbírka měla nějaký koncept. Aby si ty básně spolu povídaly a aby se v jejich celku dal vysledovat nějaký příběh.

A jaká to byla zkušenost, poprvé v životě mít za zády editora, který byl vůči tomu, co jsi mu posílal, jistě zdravě kritický?

Nejpřínosnější pro mě bylo, že mě Milan o těch básních přinutil přemýšlet. Nebýt něj, neměl bych důvod se k básním, které jsem už považoval za hotové, vracet a nějakým způsobem je dál upravovat a přemýšlet, jak je poskládat jinak. Milan je hodný editor, nevyškrtává. Jenom něco označí a řekne: „*Zkus se na to podívat, jestli by se to nedalo vymyslet jinak.*“ Nebo: „*Zvaž, jestli tam tuto báseň chceš, není špatná, ale možná se do této sbírky úplně nehodí.*“

Ale ty ses ptal na poetiku. V recenzích na první sbírku kriticky upozorňovali Milena Fucimanová a Petr Ligocký, že se snažím čtenáře ohromit vodopádem metafor. A Milan Děžinský mi pak řekl: „*Nepřehlcuj čtenáře. Když máš na výběr z pěti metafor, vyber tu nejsilnější a ostatní tam nedávej.*“

Upozornil tě, že ohromit může někdy znamenat ochromit.

Ano, ale já jsem nikoho ohromovat ani ochromovat nechtěl, měl jsem prostě radost, že básním. Tak jsem se snažil být rozvážný.

Ale pak jsi mi psal zase ty, abych nebyl jen rozvážný, ale taky trochu odvážný. Aby ta redukce nezašla tak daleko, že už skoro nic nezbyde...

Jedno je jisté, editorům se nezavděčíš. Možná jde o to, najít tu správnou míru.

Přesně tak, najít tu míru! Takže teď se ve svých básních snažím opět trochu odvázet. Jak mi řekla k mému psaní Simona Racková: „*Rozepni si na košili knoflík u krku.*“ Aby se to zase malinko uvolnilo a bylo to víc spontánní.

Takže pracuješ na nové sbírce?

Mám asi pětadvacet textů, které jsem ještě neprofiltoval, neproškrtal, ale už je to rozpracovaný rukopis.

Prozradíš mi název?

Benátské masky. Ale je to opravdu jen pracovní název. I když možná u něj zůstanu.

Ještě k tomu básnickému tvoření. Náš rozhovor děláme do čísla, jehož tématem jsou mimo jiné drogy a jejich vliv na umě- leckou tvorbu. Jaký je tvůj vztah k alko- holu a drogám? Píšeš někdy pod jejich vlivem?

S drogami mám minimální zkušenost. Alkohol piju, ale pokud jde o ostatní látky, v životě jsem vykouřil asi tak dvacet cigaret, marihuanu jsem také v mládí párkrát vyzkoušel, ale nikdy jsem pod vlivem drog ani alkoholu nepsal. Jak říká Cimrman: „*I opilce zahraje lépe strážlivý.*“

Z hub a dalších psychedelik bych měl strach, o jiných drogách ani nemluvě.

Básníci mají různá zaměstnání (případně zaměstnání žádná), což se svého času snažil zmapovat Jiří Dynka, jsi ale první básníci ortodontista, o kterém vím. Jak vstupují nositelé a nositelky tvých rovná- tek do tvé poezie?

Máš pravdu, že neznám žádného ortodontistu, který by psal básně. Víím, že Radovan Jursa, to je myslím kardiochirurg, píše básně, a vlastně také náš děkan profesor Vokurka je básník. Mezi básníky patří také lékaři Miroslav Holub, Petr Hrbáč nebo Robert Fajkus.

Do mých básní vstupují mí pacienti minimálně. Zato v nich občas používám medicínské pojmy. Dřív jsem to dělal

opravdu často, ale kritici na to reagovali ne úplně s pochopením, tak jsem záměrně ubral. Byť mně se ta slova líbí. V jedné básni jsem třeba napsal, že „*v kopcích hoří antokyany říjnových srdcí*“. Antokyany jsou červená barviva a mně to slovo připadá krásné.

Podobně v básni „Duben“ je přítomna latina, což ale s medicínou nemá nic společného, prostě mě jenom napadlo, že když něco pojmenujeme latinsky, tak to dostane punc odbornosti, a s tím jsem si hrál.

Možná více než pacienti sami mě inspiroval pohled přes jejich ramena ven z okna. V básni „Nikdo neposlouchá“ píšu o hromadě listů a listopadu, což je obraz získaný právě takovým pohledem z okna v mé ordinaci.

Zažil jsi někdy pocit, že psát básně nemá smysl?

Zažil. V roce 2011 přijel do Prahy můj italský kolega z Florencie, profesor Baccetti, s nímž jsem tehdy měl rozepsanou vědeckou studii. On tady přednášel na kongresu a byli jsme domluvení, že mi přiveze soubor pacientů, který jsem měl změřit. Takže jsme spolu mluvili po telefonu a on se o hodinu později vydal po přednášce na Karlův most, kde se s dalšími kolegy fotili u sochy Bruncvíka, on se zaklonil, přepadl a zabil se. To pro mě byl tak strašný šok, že jsem se z něj nedokázal vzpamatovat.

Dlouho jsem pak nic nenapsal, vůbec to nešlo, neměl jsem chuť. Až v roce 2018 jsem zase začal psát více.

Kteří básníci, čeští i světoví, žijící i nežijící, jsou ti [míněno „tobě“] osudoví, jak to krásně v dopise Ivanu Divišovi napsal Petr Král?

Na začátku to byli Hrabě a Ferlinghetti, pak Skácel a Mikulášek. To bylo ještě na gymnplu a na medicíně. A později jsem objevil ty skutečně osudové: Ohnisko, ale nevím, jestli to tam můžeš dát, Děžinský, jehož poetika je mi úplně nejbližší, Rajchman a Hruška.

Ze zahraničních je to Tomas Tranströmer, kterého jsem objevil díky Milanu Děžinskému, a Louise Glücková.

Z nežijících kromě Skácela a Mikuláška je to Holan, i když místy je pro mě jeho poezie trochu nesrozumitelná, třeba *Noc s Hamletem*. A vlastně se mi hodně líbil Březina, ten mě na gymnplu bavil.

Málem jsem zapomněl na básnířky! Nejvíce se mi asi líbí tvorba Simony Rackové, Anny Beaty Háblové, Alžběty Luňáčkové, Jitky Srbové a Kláry Goldstein.

Jakou poezii naopak rád nemáš?

Nevyhledávám úplně undergroundovou poezii, tahle poetika mi není moc blízká.

A nesouzním ani s požadavkem, že poezie musí být nutně angažovaná. Určitě si pamatuješ na spor, který se kolem toho vedl. Já bych angažovanou poezii nedokázal a ani nechtěl psát. Chci psát o tom, co mě baví.

Co teď čteš?

Teď čtu román, který se jmenuje *Sedm věží* od Sary Baume. Pořád mám vlastně rozečteného Jakuba Řeháka a jeho *Poezii ve věku vnějškovosti*. Až ho přečtu, čeká na mě několik Ishigurů, na to se moc těším. Bává mě téma, která řeší. Dost často je to třeba paměť, téma, o kterém také dost píšu.

Ishiguro je teď zkrátka můj oblíbený autor. V minulosti to byli třeba Rushdie nebo Kundera.

Co filmy, muzika, výstavy, divadlo?

U nás doma se vždycky poslouchala opera. Takže do divadla chodíme nejčastěji na operu, to je rodinná záležitost. Filmy několikrát do roka, nejsem žádný fanoušek. A výtvarné umění – mám vztah ke konkrétním obrazům. Třeba k Vermeerově *Dívce čtoucí dopis*. U nás doma visely reprodukce starších děl a ty se mi vždycky líbily. A hudba se mi líbí jakákoli. Od opery po rap. S výjimkou dechovky poslouchám úplně všechno.

Jak jako básník prožíváš dnešní dobu? Zajímáš se o politiku, nebo je ti tahle sféra putna?

Putna mi není, ale podobně jako nejsem schopen psát angažovanou poezii, tak nejsem schopen se někde angažovat ani politicky. Ale poslední zhruba tři roky, myslím, že to začalo covidem a pokračovalo válkou na Ukrajině, nedokážu sledovat podrobněji ani zprávy. Fyzicky mi to nedělá dobře. Z dílčích informací jsem s to vysledovat, co se zhruba děje, ale na zpravodajství se už nedívám. Nejsem schopen to vydržet. Protože se mě to hodně dotýká. Dokážu si poskládat, co se děje a co se asi tak bude dít, a to mi stačí.

Pokud jde o budoucnost, jsi optimista, nebo pesimista?

Nezbývá než být optimista. ■